

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔

วันจันทร์ที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๐๐ น.

โดยใช้วิธีการประชุมทางไกล (Video Conference) ผ่านระบบ Cisco Webex Meetings

ผู้มาประชุม

๑. รองนายกรัฐมนตรี นายวิษณุ เครืองาม	ประธานกรรมการ
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	รองประธานกรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฏ์ วิศิษฏ์สรอรรถ	กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงการคลัง นางชลิดา พันธุ์กระวี (ผู้แทน) ที่ปรึกษาการคลัง	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงมหาดไทย นายเสนีย์ สัมเขี้ยวหวาน (ผู้แทน) ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นายฤทธิพล วุฒิจันทร์ (ผู้แทน) ผู้อำนวยการกองกฎหมาย	กรรมการ
๗. อัยการสูงสุด นายวงศ์สกุล กิตติพรหมวงศ์	กรรมการ
๘. เจ้ากรมพระธรรมนูญ พลเอก ประชาพัฒน์ วิจารณ์รัตน์	กรรมการ
๙. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจตรี คมกฤษ ใสสืบข่าว (ผู้แทน) ผู้บังคับการกองคดีอาญา	กรรมการ
๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา นายณพดล เกียรติฤกษ์ (แทน) กรรมการร่างกฎหมายประจำ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ

๑๑.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นายวรวิทย์ สุขบุญ	กรรมการ
๑๒.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นายนพดล อุเทน (ผู้แทน) ผู้อำนวยการกองกฎหมาย	กรรมการ
๑๓.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นายวิชัย ไชยมงคล	กรรมการ
๑๔.	เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นางสาวจินางค์กูร โรจนนันต์ (ผู้แทน) รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๑๕.	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี นายธีระพงษ์ วงศ์ศิระวิลาส	กรรมการ
๑๖.	เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง นายอติโชค ผลดี	กรรมการ
๑๗.	เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม นายศุภกิจ แยมประชา (ผู้แทน) รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	กรรมการ
๑๘.	เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา หม่อมราชวงศ์ประติเมศวร์ สวัสดิวัตน์ (ผู้แทน) ผู้อำนวยการกองบริการ	กรรมการ
๑๙.	นายกสภาทนายความ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ถวัลย์ รุยาพร	กรรมการ
๒๐.	ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม นายวัลลภ นาคบัว (ผู้แทน) รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
๒๑.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน นางชุตินา หาญแผงชัย (ผู้แทน) รองเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	กรรมการ
๒๒.	ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ นางสาวกนกรัตน์ ขุนทอง (ผู้แทน) ที่ปรึกษาสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
๒๓.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ	กรรมการ
๒๔.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต	กรรมการ
๒๕.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานยุติธรรม ว่าที่พันตรี สมบัติ วงศ์กำแหง	กรรมการ
๒๖.	คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ นางสาวนันทมน คงเจริญ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ

๒๗.	คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย รัตนเชื้อสกุล คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ มหามงคัง มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	กรรมการ
๒๘.	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม พันตำรวจโท พงษ์ธร ธัญญศิริ	เลขานุการ
๒๙.	รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นางสาวสุพรรณิ ประเสริฐทองกร	ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐.	รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นายชัยวัฒน์ รุ่งเล็ก	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นายเรืองศักดิ์ สุวารี	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๒.	พันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ	รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๓.	นายธปภัค บุรณะสิงห์	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๔.	นายพีรภัทร บุญรอด	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๕.	นายไชยสุวัฒน์ ฤกษ์เงิน	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๖.	นางสาวปริญานุช จริงจิตร	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๗.	นางสาวจิตติยา พงกษามาธานันท์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๘.	นางสาวปริญานุช สันติวงษ์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๙.	นางสาวสุทิสสา น้อมรักษา	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๐.	นางสาวศุภิสยา แก้วอ่อน	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๑.	นางสาวกมลชนก ดุริยประกิจ	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

การประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เป็นการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ ซึ่งการประชุมครั้งที่ผ่านมามีการจัดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคมปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ระเบียบวาระการประชุมที่สำคัญในวันนี้จึงเป็นการติดตามการดำเนินงานในเรื่องที่ได้มอบหมายให้แต่ละหน่วยงานไปดำเนินการ และนำกลับมารายงานให้คณะกรรมการได้รับทราบ นอกจากนี้ มีวาระการประชุมที่สำคัญคือวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกด้วยมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและได้มีการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของ กพยช. มาแล้ว ในการประชุมครั้งนี้จะเป็นการพิจารณาอีกครั้งว่าจะกำหนดแนวทางการดำเนินงานอย่างไร ทั้งนี้ ขอเปิดการประชุมและดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุมต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่ได้มีการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ฝ่ายเลขานุการ ได้จัดส่งรายงานการประชุมดังกล่าวไปยังคณะกรรมการฯ เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๔ โดยมีกรรมการ

ประสานขอแก้ไขรายงานการประชุม จำนวน ๑ ท่าน คือ เจ้ากรมพระธรรมนูญ ขอแก้ไขและปรับถ้อยคำใน รายงานการประชุม หน้า ๒๓ ย่อหน้าที่ ๔ ดังนี้

จากเดิม “เจ้ากรมพระธรรมนูญ มีความประสงค์จะส่งข้าราชการเข้าร่วมอบรม หลักสูตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ เนื่องจากศาลทหารมี คดีเกี่ยวกับข้อพิพาทส่วนตัวและมีการฟ้องคดี ดังนั้น การมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจึง เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมทหาร”

แก้ไขเป็น “เจ้ากรมพระธรรมนูญ มีความประสงค์จะส่งข้าราชการเข้าร่วมอบรม หลักสูตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ เนื่องจากในกระบวนการ ยุติธรรมทหารประกอบด้วยชั้นสอบสวน อัยการทหาร และศาลทหารมีคดีเกี่ยวกับข้อพิพาทที่สามารถเข้า กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ ดังนั้น การมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจึงเป็นประโยชน์ ต่อกระบวนการยุติธรรมทหาร”

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการได้แก้ไขรายงานการประชุมดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงเสนอ ที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณารับรองรายงานการประชุม

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ ผลการดำเนินงานตามมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินการตามมติ กพยช. ในคราว การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ ที่ผ่านมา เมื่อวันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๓๐ น. จำนวน ๔ เรื่อง ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การกำหนดมาตรการแทนการจำคุก) ตามที่ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการทบทวนสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างการทบทวนสาระสำคัญตามข้อสั่งเกตของที่ประชุม กพยช. โดยเฉพาะประเด็นการพิจารณามาตรการแทนการจำคุกต่อผู้กระทำผิดอาญาที่มีอยู่เดิมตามกฎหมายมาใช้ให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด อาทิ มาตรการคุมประพฤติ รวมทั้งเรื่องการเข้ามามีส่วนร่วมของสาขาวิชาชีพและชุมชนในการ ใช้มาตรการอื่นแทนการจำคุกได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ จะได้นำเสนอคณะกรรมการด้านการปฏิรูปการ พัฒนา มาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรสาขาวิชาชีพและชุมชนพิจารณา ต่อไปในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายหลังจากที่ กพยช. ได้พิจารณา รับรองหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ เรียบร้อยแล้ว คณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ได้มีการ อนุญาตให้หน่วยงานนำหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตาม พ.ร.บ.การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ กพยช. รับรอง ไปดำเนินการจัดฝึกอบรมแล้ว จำนวน ๒๐ หน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานที่ได้รับอนุญาต ได้นำหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตาม พ.ร.บ.การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปดำเนินการ จัดฝึกอบรมแล้ว จำนวน ๕ หน่วยงาน ไม่นับรวมกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้แก่ (๑) สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ (๒) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๓) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (๔) สภานายความใน พระบรมราชูปถัมภ์ (๕) กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจากการกำกับติดตามการจัดหลักสูตรทั้ง ๕ หน่วยงาน พบว่า เป็นไปตามมาตรฐานตามที่ กพยช. รับรอง

๓. การทบทวนกระบวนการพิจารณาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ฝ่ายเลขานุการได้เสนอความเห็นของ กพยช. เรื่องกระบวนการพิจารณาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๔ คณะรัฐมนตรีได้รับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การทบทวนกระบวนการพิจารณาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบต่อไป ซึ่งสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบแล้ว และขอได้ส่งรายงานในเรื่องนี้ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงต่อไป ซึ่งสำนักงานกิจการยุติธรรมได้จัดส่งผลการพิจารณาดังกล่าวไปยังสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔

๔. (ร่าง) รายงานประจำปี ๒๕๖๓ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฝ่ายเลขานุการได้ปรับแก้ตามมติที่ประชุม และดำเนินการผลิตรูปเล่มรายงานประจำปี ๒๕๖๓ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างเสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบ

นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการได้ติดตามความคืบหน้าในวาระ กพยช. ที่สำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ ซึ่งประกอบด้วย ๔ วาระที่สำคัญ ดังนี้

๑) (ร่าง) พระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... ฝ่ายเลขานุการ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... โดยเฉพาะในประเด็นการปรับเปลี่ยนหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมและฐานความผิดที่ต้องมีการเปิดเผยแม้ผู้เป็นเจ้าของประวัติจะได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน หรือพ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษา และได้มีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นเรื่องรายละเอียด ข้อมูลที่จัดเก็บ และการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมตามข้อสังเกตจากที่ประชุม รวมไปถึงฐานความผิดร้ายแรงในต่างประเทศกำหนดให้ต้องมีการเปิดเผยโดยตลอด เพื่อนำมาประกอบการพิจารณากำหนดฐานความผิดในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ เพิ่มเติม และจะนำเสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้เพื่อพิจารณาในเดือนกันยายน ๒๕๖๔ ต่อไป

๒) การส่งเสริมค่านิยมร่วม คุณธรรมและจริยธรรมให้แก่บุคลากร ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ฝ่ายเลขานุการได้เพิ่มเติมประเด็นตามข้อสังเกตของ กพยช. เรียบร้อยแล้ว โดยจัดทำคู่มือการดำเนินงานตามแนวทางการส่งเสริมค่านิยมร่วม คุณธรรมและจริยธรรม ให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานกิจการยุติธรรมเพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน นอกจากนี้ จากการติดตามผลการดำเนินงานตามแนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมค่านิยมร่วม คุณธรรมและจริยธรรมฯ ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ภายใต้กรอบการดำเนินงาน ๓ แนวทาง คือ (๑) การส่งเสริมการสร้างการรับรู้ค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม (๒) การส่งเสริมและกระตุ้นการเกิดพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมร่วม และ (๓) การส่งเสริมการเรียนรู้ระดับองค์กรและการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้ให้ความร่วมมือในการรายงานผลการดำเนินงานครบถ้วนทั้ง ๒๑ หน่วยงาน โดยหน่วยงานที่มีผลการดำเนินงานครบทั้งสามแนวทางมีจำนวน ๙ หน่วยงาน (๔๒.๘๖%) และหน่วยงานที่ดำเนินการยังไม่ครบทั้งสามแนวทางมีจำนวน ๑๒ หน่วยงาน (๕๗.๑๔%) ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการจะได้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลให้คณะกรรมการรับทราบเป็นระยะๆ ต่อไป

๓) การขอยกเลิกการผูกพันงบประมาณรายการค่าเช่าอุปกรณ์เครื่องมือติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) พร้อมระบบควบคุมการทำงาน จำนวน ๔,๐๐๐ เครื่อง และขออนุมัติผูกพันงบประมาณรายการค่าเช่าอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) พร้อมระบบที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๐,๐๐๐ เครื่อง กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุมประพฤติ ได้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ รายการค่าเช่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring : EM) พร้อมระบบที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๐,๐๐๐ เครื่อง เป็นวงเงินรวม จำนวน ๘๗๗,๒๖๔,๓๔๐ บาท โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ และเงินกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปแล้วบางส่วน ส่วนวงเงินที่เหลือได้ผูกพันในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๕ เรียบร้อยแล้ว

๔) การขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายโครงการจัดทำพื้นที่นอนเพิ่มสำหรับผู้ต้องขัง กระทรวงยุติธรรม โดยกรมราชทัณฑ์ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จึงได้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ของกรมราชทัณฑ์ เป็นงบประมาณ จำนวน ๑๙๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายโครงการจัดทำพื้นที่นอนเพิ่มสำหรับผู้ต้องขัง

มติที่ประชุม รับทราบผลการดำเนินงานตามมติของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

๓.๒ ความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ ระหว่างเดือนตุลาคม

๒๕๖๓ – ปัจจุบัน

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ จำนวน ๘ คณะ ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน โดยได้พิจารณาเรื่องที่สำคัญ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม มีการประชุมจำนวน ๓ ครั้ง ได้พิจารณาในประเด็นวาระที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและมีข้อสังเกตโดยให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ การจัดทำแผนภาพความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์และความเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บทฯ กับแผนหรือนโยบายอื่นๆ เพื่อให้เห็นภาพการขับเคลื่อน รวมถึงการกำหนดค่าน้ำหนักของโครงการสำคัญ (Flagship) ก่อนระยะเวลาการจัดทำค่าของงบประมาณ ทั้งนี้ ในการดำเนินงานดังกล่าว ฝ่ายเลขานุการอยู่ระหว่างทบทวนสถานการณ์ตัวชี้วัดตามแนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ซึ่งข้อมูลสถิติที่ได้จะนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ ต่อไป และจะนำเสนอคณะอนุกรรมการในเดือนกันยายน ๒๕๖๔

๑.๒ แนวทางการกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด ซึ่งเป็นประเด็นวาระเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการทูลเกล้าฯ ถวายคำพิพากษาแก่จำเลยบางประเภท (จำเลยวิกฤต จำเลยที่จะถึงแก่อันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก จำเลยมีครรภ์ และจำเลยที่คลอดบุตรยังไม่ถึง ๓ ปี และต้องเลี้ยงดูบุตร) ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลการกำหนดสถานที่อื่นที่มีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับการบำบัดรักษา ดูแลเด็ก ประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องขัง จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ.๒๕๕๒ และขอบเขตถ้อยคำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๔ รวมทั้งได้รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยฝ่ายเลขานุการจะรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและจัดทำเป็นแนวทางการดำเนินงานเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาในเดือนกันยายน ๒๕๖๔

๑.๓ การเตรียม...

๑.๓ การเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดี ยาเสพติด (ฉบับที่..) พ.ศ.... สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีข้อสั่งการให้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการบังคับใช้ร่างกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ฝ่ายเลขานุการจึงได้ศึกษาและประสานข้อมูล ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งพบว่า เมื่อร่างกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด มีผลใช้บังคับแล้ว จะมีคุณสมบัติชนต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นบุคคลที่อยู่ในระหว่างถูกคุมขัง และบุคคลที่อยู่ระหว่าง ถูกคุมประพฤติ ดังนั้น กระทรวงยุติธรรมจึงนำประเด็นดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการ โดยที่ประชุมได้มีการพิจารณาในประเด็นสำคัญ คือ เมื่อร่างกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดมีผลบังคับใช้แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการเตรียมการรองรับอย่างไรกับกลุ่มเป้าหมายในความรับผิดชอบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษากลุ่มเป้าหมายตามร่างกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด จะมีการเตรียมการรองรับ อย่งไร ซึ่งคณะอนุกรรมการได้มีมติมอบหมายหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวง ยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กำหนด แนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน

๒. คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ มีการประชุมจำนวน ๓ ครั้ง ได้พิจารณาในประเด็นวาระที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... คณะอนุกรรมการ อยู่ระหว่างการปรับปรุงร่างกฎหมายดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เช่น การปรับปรุงหลักการและ เหตุผลให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติฯ การกำหนดระยะเวลาการบังคับใช้ การไม่รวมกรณีคำพิพากษา ยกฟ้องเป็นประวัติอาชญากรรม การกำหนดนายทะเบียนการรักษาการตามร่างพระราชบัญญัติฯ การกำหนดให้มีการอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนกรณีให้เปิดเผยหรือไม่ให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรม การรวมหมวด ๒ การไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม และหมวด ๓ การเปิดเผยประวัติอาชญากรรมเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งจัดเรียงมาตราใหม่ และปรับปรุงแบบถ้อยคำให้มีความถูกต้องเหมาะสมและครอบคลุมบริบทมากขึ้น ก่อนนำเสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการ ภายในเดือนกันยายนต่อไป ทั้งนี้ หากร่างกฎหมายดังกล่าว ได้มีการประกาศและบังคับใช้ จะช่วยผู้พ้นโทษหรือเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำผิดและต้องการจะกลับตัวเป็น คนดีคืนสู่สังคม สามารถมีโอกาสเข้าถึงแหล่งงานหรือสถานประกอบการที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ของตนได้ และไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ

๒.๒ แนวทางการดำเนินการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยเป็นการพิจารณาทบทวนบทบาทหน้าที่ของสำนักงานกิจการยุติธรรม ในการเป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่กฎหมาย และรับรายงานการตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐผ่านแบบ LAMP ๑ และ LAMP ๒ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ แต่เนื่องจากได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดแนวทางการเผยแพร่กฎหมายในระบบกลางที่สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้จัดประชุมหารือร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีประเด็นสรุปร่วมกันว่า เมื่อมีการบังคับใช้ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นผล ทำให้สำนักงานกิจการยุติธรรมสิ้นสุดบทบาทหน้าที่ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ และให้ สำนักงานกิจการยุติธรรมดำเนินการจัดทำหนังสือไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาทบทวนหรือยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวต่อไป

๒.๓ การดำเนินงานโครงการทบทวนและประเมินผลเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Indicators: LEI) สืบเนื่องจากคณะอนุกรรมการได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Indicators: LEI) และได้มีการนำเครื่องมือไปทดสอบประเมินผลกฎหมาย ๔ ฉบับ เพื่อนำมาพัฒนาเครื่องมือให้มีความแม่นยำและเชื่อถือได้อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์กฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้นสำนักงานกิจการยุติธรรมจึงได้หารือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีความชัดเจน ทั้งนี้ ทั้งสองหน่วยงานเห็นควรให้มีการผนวกแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากับเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายของสำนักงานกิจการยุติธรรม (Law Enforcement Indicators : LEI) เข้าด้วยกัน โดยจะมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ร่วมกันอีกครั้งในการกำหนดรูปแบบการผนวกแบบรายงานและเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย

๒.๔ การจัดทำร่างกฎหมายเพื่อป้องกันอันตรายจากผู้กระทำความผิดหรือผู้พันโทษที่มีลักษณะเป็นภัยต่อสังคม กระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการเพื่อให้เป็นกฎหมายในการป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอุกฉกรรจ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากผู้พันโทษที่เป็นภัยอันตรายต่อสังคม ซึ่งคณะอนุกรรมการได้เห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. .... ที่กระทรวงยุติธรรมได้จัดทำขึ้น จากนั้นกระทรวงยุติธรรมโดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. .... ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ ดังนี้ (๑) อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุดไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป (๒) รับทราบแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา และกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองที่ต้องออกตามร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ (๓) ให้กระทรวงยุติธรรมรับความเห็นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

๓. คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม มีการประชุม จำนวน ๒ ครั้ง ได้พิจารณาในประเด็นวาระที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ แนวทางการนำผลการศึกษาวิจัยชุดโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำ (ปีที่ ๑) ที่แล้วเสร็จไปใช้ประโยชน์ คณะอนุกรรมการได้พิจารณาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการวิจัยเพื่อการแก้ไขปัญหการกระทำความผิดซ้ำไปสู่การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ จะได้นำเสนอให้ กพยช. พิจารณากำหนดนโยบายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติต่อไป

๓.๒ การจัดทำกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ คณะอนุกรรมการอยู่ระหว่างการพิจารณาปรับปรุง (ร่าง) กรอบการวิจัยฯ เพื่อให้สามารถปิดช่องว่าง (Gap) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการวิจัย งบประมาณ การจัดลำดับความสำคัญของข้อเสนอการวิจัย รวมถึงเพิ่มเติมเรื่องสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องใช้ในการวิจัยในอนาคต ตลอดจนเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ (Objective Key Results : OKRs) ของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดสรรทุนในการศึกษาวิจัยต่อไป

๔. คณะอนุกรรมการ...

๔. คณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม มีการประชุมจำนวน ๒ ครั้ง ได้พิจารณาในประเด็นวาระที่สำคัญ ดังนี้

การขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่องแนวทางการเตรียมบุคลากรก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ฝ่ายเลขานุการได้ดำเนินการขับเคลื่อนในแนวทางการเตรียมบุคลากรก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยการผลักดันการบรรจุหัวข้อวิชาในการศึกษาระดับอุดมศึกษา ด้วยการจัดทำเนื้อหาหัวข้อวิชาที่เป็นองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๒ หัวข้อวิชา ได้แก่ หัวข้อวิชาที่ ๑ กระบวนการยุติธรรมและกฎหมายในชีวิตประจำวัน และหัวข้อวิชาที่ ๒ หลักสิทธิมนุษยชน คุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล รวมถึงการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้สถาบันระดับอุดมศึกษานำไปใช้ นอกจากนี้ ได้ประชุมหารือการขับเคลื่อนแนวทางตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดย สกอ. เห็นด้วยกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอนหัวข้อวิชาในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเข้าไปศึกษาคู่ขนานกับการกำหนดหัวข้อวิชาตามมติคณะรัฐมนตรี และสามารถนำสื่อการเรียนการสอนเผยแพร่ผ่านระบบ Thai MOOC ของโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยต่อไปได้ โดย (ร่าง) เนื้อหาวิชาที่เป็นองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว จะนำเข้าสู่วาระการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ ภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๕ และเสนอต่อ กพยช. ต่อไป

๕. คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม มีการประชุมจำนวน ๓ ครั้ง ได้พิจารณาในประเด็นวาระที่สำคัญ ดังนี้

๕.๑ การดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ ๕ การขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมด้วยดิจิทัล ภายใต้แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ คณะอนุกรรมการได้มีการติดตามความคืบหน้าแผนงานโครงการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ ของแผนแม่บทฯ ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) การขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย รวมถึงแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุกระดับคุณภาพการให้บริการแก่ประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีเป้าหมายเพื่อการบริการดิจิทัลแบบเบ็ดเสร็จ เกิดศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ และประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการได้รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์โครงการของหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย โดยการนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ในขั้นตอนการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน รวมถึงการออกแบบระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service) ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อจะบูรณาการและลดความซ้ำซ้อนของหน่วยงานเรียบร้อยแล้ว

๕.๒ แนวทางการดำเนินงานของศูนย์พยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรมแห่งชาติ (ศอช.) คณะอนุกรรมการได้พิจารณาให้นำแนวคิดของระบบทราฟฟี่ ฟองดูว์ (Traffy Fondue) มาประยุกต์ใช้ในดำเนินการซึ่งเป็นแอปพลิเคชันสำหรับแจ้งและติดตามปัญหาเมือง เพื่อช่วยบริหารจัดการปัญหาต่างๆ ภายในเมือง เช่น ปัญหาขยะ ไฟส่องสว่าง ถนนชำรุด เป็นต้น โดยเป็นระบบที่ประชาชนสามารถแจ้งปัญหาที่พบส่งข้อมูลให้ผู้รับผิดชอบโดยตรงเพื่อไปดำเนินการแก้ไขปัญหา รวมถึงสามารถติดตามปัญหาเพื่อดูสถานะการทำงาน

๕.๓ โครงการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในขั้นตอนการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน (Big Rock) คณะอนุกรรมการได้พิจารณาให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ(Workshop) ในลักษณะการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อร่วมกันจัดหาระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service) ซึ่งผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทางคณะอนุกรรมการได้เล็งเห็น

ความสำคัญให้นำไปเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ตามมาตรา ๑๐ (๑) ของพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อไป

๖. คณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้มีการประชุมจำนวน ๒ ครั้ง ได้พิจารณาประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรายละเอียดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงาน และดำเนินการจ้างเหมาบริการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ จะมีการนำเสนอผลต่อคณะอนุกรรมการอีกครั้งภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๔ ซึ่งตัวชี้วัดดังกล่าวจะเป็นตัวชี้วัดมาตรฐานของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สามารถสะท้อนประสิทธิภาพที่แท้จริงของกระบวนการยุติธรรมไทย รวมถึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมต่อไป

๗. คณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชน ได้มีการประชุมจำนวน ๑ ครั้ง โดยได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (การกำหนดมาตรการแทนการจำคุก) ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวได้เสนอที่ประชุม กพยช. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งที่ประชุม กพยช. มีมติมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาทบทวนสาระสำคัญของร่างกฎหมายดังกล่าวตามข้อสังเกตของที่ประชุม ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการอยู่ระหว่างการทบทวนสาระสำคัญ โดยเฉพาะประเด็นการพิจารณามาตรการแทนการจำคุกต่อผู้กระทำผิดอาญาที่มีอยู่เดิมตามกฎหมายมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อาทิ มาตรการคุมประพฤติ รวมทั้งเรื่องการเข้ามามีส่วนร่วมของสหวิชาชีพและชุมชน ในการใช้มาตรการอื่นแทนการจำคุกได้อย่างเหมาะสม และจะได้นำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาต่อไป ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๘. คณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ได้มีการประชุมจำนวน ๒ ครั้ง ซึ่งได้พิจารณาในประเด็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้มีความหลากหลาย จำนวน ๒ รูปแบบ คือ ๑) รูปแบบเพิ่มเติมเนื้อหาวิชา (Extra Training Program) ๒) รูปแบบวิชาเดี่ยวต่อเนื่อง (Block Course) รวมถึงการพัฒนารูปแบบการอบรมด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) แต่ยังคงเนื้อหาวิชา ๕ หมวดวิชา และระยะเวลาฝึกอบรม ๓๖ ชั่วโมง ตามที่ กพยช. รับรอง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการสร้างและขยายเครือข่ายผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทให้ครอบคลุมทั่วประเทศ อันส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพิ่มขึ้น และยุติข้อขัดแย้งในสังคม ปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลักลดลง

มติที่ประชุม รับทราบผลการดำเนินงานที่สำคัญของคณะอนุกรรมการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๓ สรุปผลการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ ๑๘

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่า สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักในการจัดประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ซึ่งได้ดำเนินการจัดประชุมมาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีระดับชาติของการพัฒนางานด้านกระบวนการยุติธรรมสำหรับนำเสนอแนวคิดในการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย ตลอดจนการถ่ายทอดนโยบายของผู้บริหารระดับสูงให้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้รับทราบ เข้าใจ และนำไปขับเคลื่อนในภาคปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สำหรับการประชุมในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้จัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในยุควิถีใหม่สู่ประชาชน” ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ในรูปแบบการสัมมนาออนไลน์แบบผสมผสาน

(Online Hybrid conference) ผ่านระบบ Zoom การถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook) สำนักงานกิจการยุติธรรม และถ่ายทอดสดผ่านสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและเผยแพร่ MCU TV และ IBSC TV ของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งสองวัน จำนวนประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารระดับสูง บุคลากรของหน่วยงานทั้งในกระทรวงยุติธรรมและในกระบวนการยุติธรรม ประชาชนทั่วไป นิสิต นักศึกษา และสื่อมวลชน การประชุมดังกล่าวประกอบด้วย ๓ กิจกรรม ดังนี้

๑) พิธีเปิดการประชุมได้รับเกียรติจาก นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เป็นประธานกล่าวเปิดการประชุม และการปาฐกถาพิเศษของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานหลักในกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

(๑) นางเมทินี ชโลธร ประธานศาลฎีกา กล่าวปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “การปรับกระบวนการตัดสินคดีของศาลยุติธรรมในยุค New Normal”

(๒) นายวงศ์สกุล กิตติพรหมวงศ์ อัยการสูงสุด กล่าวปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “การอำนวยความสะดวกยุติธรรมของสำนักงานอัยการสูงสุดในยุค New Normal”

(๓) ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฏ์ วิศิษฏ์สรอรรถ ปลัดกระทรวงยุติธรรม กล่าวปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “มิติใหม่กระทรวงยุติธรรมในยุค New Normal”

(๔) พลตำรวจเอก สุวัฒน์ แจ้งยอดสุข ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กล่าวปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในยุค New Normal”

๒) การเสวนาทางวิชาการในห้องหลัก ประกอบด้วยเวทีเสวนาใน ๔ หัวข้อ ซึ่งได้มีความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้ ๑) The Implication of COVID ๑๙ on SDGs and Global Crime Trend โดยสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ๒) ความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรมสู่การเปลี่ยนแปลง ในยุค New Normal โดยสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานกิจการยุติธรรม ๓) กระบวนการยุติธรรมในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล และ ๔) การเปลี่ยนแปลง ข้อท้าทาย และการปรับตัวขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนยุควิถีใหม่ โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๓) กิจกรรมห้องคู่ขนาน ประกอบด้วยเวทีสัมมนาใน ๒ หัวข้อ จากเครือข่ายในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย ๑) กระบวนการยุติธรรมยุคใหม่กับการสร้างความเป็นธรรมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเครือข่ายนิติศาสตร์เพื่อสังคม และ ๒) Redesigning of Correctional Facility Architecture for New Normal Era โดย Asian Conference of Correctional Facilities Architects and Planners (ACFFA)

ทั้งนี้ รายงานสรุปผลการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรมครั้งที่ ๑๘ ภายใต้หัวข้อ “การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในยุควิถีใหม่สู่ประชาชน” จะมีการนำไปเผยแพร่ในช่องทางต่างๆ ของสำนักงานกิจการยุติธรรม ประกอบด้วย เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก รวมถึงวารสารกระบวนการยุติธรรม ซึ่งปัจจุบันได้รับการรับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ให้อยู่ในกลุ่มที่ ๑ (TCI ๑)

มติที่ประชุม รับทราบผลการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ ๑๘

๓.๔ การพัฒนาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรมและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานผลการดำเนินงานที่สำคัญของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center) หรือ DXC ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาฐานข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรม จึงได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะเลขานุการ กพยช. จัดตั้งและพัฒนาศูนย์ DXC ขึ้น โดยเริ่มดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จากจุดเริ่มต้นของ

เครือข่าย...

เครือข่ายหน่วยงานไม่ถึง ๑๐ หน่วย จนปัจจุบันเครือข่ายมีถึง ๒๖ หน่วย และจำนวนฐานข้อมูลที่มีการแลกเปลี่ยนจาก ๑๐ ฐานข้อมูลเป็น ๕๓ ฐานข้อมูลที่ใช้งานได้จริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ทั้งด้านการปฏิบัติงานและการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นมาตรฐานและเชื่อถือได้ ในการค้นหา รวบรวม ประมวลผลและนำเสนอ รวมทั้งการให้บริการส่งผ่านข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ระหว่างกันได้อย่างเหมาะสม สำหรับการดำเนินงานด้านการเชื่อมโยงฐานข้อมูลนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานเพิ่มเติม คือ สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งพร้อมให้บริการ จำนวน ๙ ฐานข้อมูล และอยู่ระหว่างการพัฒนาเพื่อรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลกับสำนักงานศาลยุติธรรม ได้แก่ ฐานข้อมูลคำพิพากษาอย่างย่อ และฐานข้อมูลหมายจับ สำหรับฐานข้อมูลคำพิพากษาฉบับเต็ม อยู่ระหว่างเสนอผู้บริหารของสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งหากดำเนินการพัฒนาและเชื่อมต่อระบบแล้วเสร็จจะสามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น เพื่อเป็นการเสริมแรงหรือเกื้อกูลในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้กับทุกหน่วยงานที่มีความประสงค์จะใช้ข้อมูลดังกล่าว

นอกจากนี้ DXC ได้พัฒนาแนวทางการให้บริการชุดข้อมูลจากระบบ DXC แก่ ๓ หน่วยงาน คือ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ และกรมราชทัณฑ์ ในรูปแบบ API เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ในการตรวจสอบและยืนยันตัวบุคคลให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ได้แก่ ข้อมูลประวัติทั่วไป ข้อมูลประวัติการกระทำผิด ข้อมูลด้านทรัพย์สิน ข้อมูลด้านการศึกษา เป็นต้น สำหรับแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ หากสามารถดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ตามเป้าหมายที่กำหนด กระบวนการยุติธรรมจะมีข้อมูลระบบงานคดี จากหน่วยงานกระแสนหลัก ทั้ง ๓ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อการสืบค้นข้อมูลในการประกอบการยืนยันตัวตน และประกอบการสืบสวนสอบสวน ผ่านระบบ DXC ซึ่งจะสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรม และนำไปพัฒนาต่อยอดการติดตามสถานะคดีเพื่อให้บริการประชาชน ในระยะต่อไป

ทั้งนี้ การพัฒนาฐานข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรมเป็นเป้าหมายและสาระสำคัญตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ในยุทธศาสตร์ที่ ๕ การขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมด้วยดิจิทัล ซึ่งใกล้ถึงกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดทิศทางเป้าหมายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการจะดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ฉบับใหม่ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ มาตรา ๑๐ (๑) และจะดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลสำคัญกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามแผนปฏิรูปประเทศ และนำเสนอความคืบหน้าให้คณะกรรมการพิจารณาต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบแนวทางการพัฒนาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรมและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงแนวทางการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ฉบับใหม่ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ มาตรา ๑๐ (๑) โดยฝ่ายเลขานุการฯ จะนำเสนอ (ร่าง) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ให้ กพยช. พิจารณาต่อไป

๓.๕ การพัฒนาข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรมเพื่อนำไปสู่การพยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรม

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่า สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อจัดทำรายงานและวิเคราะห์แนวโน้มด้านอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น รวมถึงสำรวจข้อมูลอาชญากรรมจากภาคประชาชนโดยตรงทั้งที่มีการแจ้งความและไม่ได้มีการแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างต่อเนื่อง อันเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรา ๑๐ (๖) ศึกษา วิเคราะห์ และทำการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดแนวทาง กลยุทธ์ และมาตรการในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม หรือ การดำเนินการตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล และเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมเพื่อพิจารณา ดังนั้น สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้จัดตั้งศูนย์พยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรมแห่งชาติ (ศอช.) โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ คือ เพื่อดันหาปัจจัยที่นำไปสู่การวิเคราะห์แนวโน้มการก่ออาชญากรรมและการพยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรมสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการกำหนดยุทธศาสตร์ การวางแผนกลยุทธ์เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเชิงบูรณาการแบบไร้รอยต่อของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดงบประมาณด้านการป้องกันอาชญากรรม ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ ที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม อันเป็นการสนับสนุนการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในหลายๆ มิติสำหรับแนวทางการดำเนินงานของ ศอช. จะดำเนินการศึกษาเพื่อแสวงหาชุดความรู้หรือรูปแบบการสร้างนวัตกรรมในการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ หาก ศอช. สามารถเป็นศูนย์กลางบริหารฐานข้อมูลเพื่อคาดการณ์สถานการณ์อาชญากรรมในระดับพื้นที่ กลุ่มบุคคล ช่วงเวลา จะทำให้ประชาชนได้เกิดการรับรู้ และเกิดความตระหนักที่จะนำไปสู่การป้องกันภัยจากการตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม นอกจากนี้ การออกแบบข้อมูลเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ทางสำนักงานกิจการยุติธรรมให้ความสำคัญ โดยได้มีการจัดทำกรอบแนวคิดเพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำวิจัย เสนอต่อสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ทั้งนี้ ศอช. อยู่ระหว่างการศึกษาในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการนำนวัตกรรมข้อมูลเข้ามาประมวลผล รวมถึงพัฒนาต่อยอดการสร้างต้นแบบจำลองสถิติในเชิงพยากรณ์ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ซึ่งการดำเนินการต่อไปอาจจะมีการสร้างแอปพลิเคชันหรือโปรแกรม เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลที่บ่งชี้สถานการณ์อาชญากรรมแต่ละพื้นที่ ในรูปแบบของนาฬิกาอาชญากรรม โดยสามารถประมวลผลได้ว่า พื้นที่ใด จะเกิดปัญหาอาชญากรรมใด ณ ช่วงเวลาใด กับกลุ่มเป้าหมายใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ หากสำนักงานกิจการยุติธรรมได้ดำเนินการและมีความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น จะได้รายงานความคืบหน้าต่อ กพยช. ให้ทราบในระยะต่อไป

มติที่ประชุม

รับทราบแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรมแห่งชาติ

๓.๖ ทิศทางการพัฒนางานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๙

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม มีหน้าที่ดำเนินการจัดทำกรอบการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม ระยะเวลา ๕ ปี เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนา และดำเนินงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปเพื่อสนับสนุนนโยบาย และยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และเนื่องจากปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นปีสุดท้ายของการดำเนินงานตามกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ จึงได้มีการริเริ่มดำเนินการจัดทำ (ร่าง) กรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้ดำเนินการสำรวจ ศึกษา และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์

ที่สำคัญ...

ที่สำคัญของประเทศ และนโยบาย/ยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและนวัตกรรม วิเคราะห์สถานการณ์ และช่องว่างของการดำเนินงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม วิเคราะห์ และสังเคราะห์การใช้ประโยชน์จาก งานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ ได้จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) เพื่อระดมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดทำกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มนักวิจัย และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อจัดทำฐานข้อมูลความต้องการงานวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะศึกษา ในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย (ร่าง) กรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ ประกอบด้วย ๕ กรอบการวิจัย ดังนี้

กรอบการวิจัยที่ ๑ กรอบวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประกอบด้วยการศึกษาในหัวข้อการป้องกันอาชญากรรม การพัฒนากระบวนการสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้อง และพิจารณาคดี การพัฒนากระบวนการพฤตินิสัยเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เป็นต้น

กรอบการวิจัยที่ ๒ กรอบวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและ ปกครอง ประกอบด้วยการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง เช่น การไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาท ทางแพ่ง การบังคับคดี กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางแพ่งและปกครอง เช่น การเยียวยาผู้เสียหาย การลดความเหลื่อมล้ำ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นต้น

กรอบการวิจัยที่ ๓ การวิจัยเพื่อพัฒนากฎหมาย (ให้เป็นกฎหมายที่ดี Better Regulation) ประกอบด้วยหัวข้อการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการออกกฎหมายและยกร่างกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมาย เป็นต้น

กรอบการวิจัยที่ ๔ กรอบวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี ในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วยหัวข้อการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลในกระบวนการยุติธรรม การพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม และโครงการพัฒนาด้านนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

กรอบการวิจัยที่ ๕ กรอบการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม ประกอบด้วยหัวข้อการวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม บุคลากร การพัฒนาตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรม และการจัดทำองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

นอกจากนี้ กรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ จะมีการระบุถึงการดำเนินกระบวนการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม โดยคำนึงถึงแนวทางการดำเนินงานวิจัย ในกระบวนการยุติธรรมไปใช้ประโยชน์ (Guideline) และคู่มือแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยด้าน กระบวนการยุติธรรมไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ตั้งแต่กระบวนการก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัย และหลังการวิจัย อีกทั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาที่สำคัญของการดำเนินงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรมไปใช้ประโยชน์ ได้อย่างเป็นรูปธรรม คือ การขาดระบบการบูรณาการด้านการบริหารจัดการงานการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้าน กระบวนการยุติธรรมในระดับประเทศ ซึ่งส่งผลให้ไม่มีการดำเนินงานวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมไปใช้เป็นฐาน ในการกำหนดนโยบาย ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยในหลายประเด็นที่มีคุณค่าแต่ไม่ได้มีการนำไปใช้ประโยชน์ และไม่สามารถนำไปต่อยอดสู่การปฏิบัติได้ สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงเห็นควรดำเนินการพัฒนาระบบ บริหารจัดการงานวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรมสู่การใช้ประโยชน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมไทยที่ครอบคลุมประเด็นการกำหนดกรอบและหัวข้อการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ ชาติและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการยุติธรรม การจัดสรรและการบริหารจัดการ งบประมาณการศึกษาวิจัย การควบคุมคุณภาพของการดำเนินการศึกษาวิจัย รวมถึงการพัฒนา รูปแบบแนวทางในการเผยแพร่และผลักดันงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมสู่การใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ระบบการบริหารจัดการฯ ดังกล่าว จะแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน ให้มีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของ

หน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนสามารถใช้เป็นฐาน ในการกำหนดนโยบายเพื่อ การอำนวยความสะดวกได้อย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ประธานกรรมการ ได้สอบถามฝ่ายเลขานุการเพิ่มเติมว่ามีงบประมาณอุดหนุน สำหรับการจัดทำงานวิจัยหรือไม่ ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้ชี้แจงว่าได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน การวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นจำนวนเงิน งบประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีสำนักงานกิจการยุติธรรมเป็นหน่วยเบิกจ่ายงบประมาณดังกล่าว

๒. นายชาญเขาวน ไซยานุกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชญาวิทยา ได้มีข้อสังเกต เกี่ยวกับการรายงานผลการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของฝ่ายเลขานุการ ซึ่งเห็นว่าล้วนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องพอสมควร ดังนั้น ในการประชุมครั้งต่อไป ให้ฝ่ายเลขานุการจัดเป็นวาระเรื่องสืบเนื่อง และกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานเพื่อให้คณะกรรมการสามารถ กำกับทิศทางและเร่งรัดติดตามการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม รับทราบทิศทางการพัฒนางานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๙ ในกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม จำนวน ๕ กรอบ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกต ของคณะกรรมการไปดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ แผนการขับเคลื่อนข้อเสนอแนะจากโครงการวิจัยด้านลดการกระทำผิดซ้ำ

สู่การปฏิบัติ

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่า สำนักงานกิจการยุติธรรมได้จัดทำชุด โครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ เป็นจำนวนเงิน ๒๔,๒๐๐,๐๐ บาท มีระยะเวลาดำเนินการภายใน ๑ ปี ๘ เดือน โดยชุดโครงการวิจัยดังกล่าว ประกอบด้วย ๕ กรอบการวิจัย ได้แก่ ๑) การพัฒนาระบบจำแนกผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ ๒) การพัฒนา กระบวนการแก้ไข บำบัด พื้นฟูผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ ๓) การประเมินผลโปรแกรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการพัฒนากระบวนการติดตามหลังปล่อยที่มีประสิทธิภาพ ๔) การพัฒนามาตรการทางกฎหมาย/กลไก การป้องกันการกลับมามีการกระทำผิดซ้ำ และ ๕) การพัฒนามาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการกลับมามีการกระทำผิดซ้ำ ๑๐ โครงการวิจัยย่อย

โครงการวิจัยดังกล่าวได้ดำเนินการแล้วเสร็จและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ โครงการ อย่างไรก็ตามเพื่อให้การดำเนินงานด้านวิจัยสามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ฝ่ายเลขานุการได้กำหนดแนวทางการผลักดันงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ ดังนี้ (๑) นำข้อค้นพบที่ได้ไปจัดทำ เป็นสื่อในการนำเสนอที่สามารถเข้าใจได้ง่าย อาทิ อินโฟกราฟิก วิดีโอคลิป เป็นต้น เพื่อดำเนินการเผยแพร่ ผ่านช่องทางต่างๆ (๒) นำเสนอผลการศึกษผ่านการประชุมคณะกรรมการพิจารณาและประเมินผลงานวิจัย ของกระทรวงยุติธรรม เพื่อนำไปสู่การผลักดันการนำงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ (๓) นำเสนอผลการศึกษา ผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เพื่อพิจารณาแนวทางในการจัดทำ แผนการขับเคลื่อนผลงานวิจัยไปสู่การปฏิบัติต่อไป โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

๑. ผลการวิจัยที่จำเป็นต้องมีการดำเนินการต่อเนื่องในโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (ปีที่ ๒) ได้แก่ ผลการวิจัยในรูปแบบของร่างเครื่องมือ กรอบแนวทาง หรือโปรแกรมตัวอย่างที่ต้องการทดสอบความเที่ยงตรง หรือการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายจริง ประกอบด้วย ผลการวิจัยจากกรอบการวิจัยที่ ๑ , ๒ และ ๓ ซึ่งจะมีการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องในปีที่ ๒ และ ๓ ต่อไป ในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยสำนักงานกิจการยุติธรรมได้ดำเนินการจัดทำชุดโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (ปีที่ ๒) เพื่อเสนอขอรับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ งบประมาณ ๙,๘๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำเอกสารเพื่อประกอบการลงนามในสัญญารับทุนอุดหนุนการจัดทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมต่อไป โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม

๒. ผลการวิจัยที่สามารถนำไปผลักดันสู่การปฏิบัติได้ทันที ได้แก่ ผลการวิจัยในกรอบการวิจัยที่ ๔ การพัฒนามาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายที่สำคัญของกระทรวงยุติธรรมในการเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ สำหรับกรอบการวิจัยที่ ๕ การพัฒนามาตรการทางสังคม เพื่อป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำ เป็นนโยบายที่สำคัญในการสร้างอาชีพให้ผู้พ้นโทษ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมราชทัณฑ์ เป็นต้น โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลที่ประชุมเพิ่มเติมว่า การแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำเป็นนโยบายสำคัญที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมดำเนินการ สำหรับการดำเนินการตามแผนการขับเคลื่อนผลงานวิจัยไปสู่การปฏิบัติของการวิจัยทั้ง ๕ กรอบ หากสามารถที่จะเร่งรัดการดำเนินการได้จะส่งผลในทางบวก ส่วนประเด็นเรื่องกฎหมายภายใต้กรอบวิจัยที่ ๔ ทาง กพยช. ได้พิจารณาและมีมติให้กระทรวงยุติธรรมนำเสนอร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... แต่ปัจจุบันยังไม่สามารถนำเสนอได้ เนื่องจากยังมีประเด็นปัญหาที่หลายฝ่ายยังมีความเห็นไม่ตรงกันในระดับหนึ่ง ส่วนประเด็นเรื่องการใช้เครื่องมือในการจำแนกผู้กระทำผิดจะได้มอบให้กรมราชทัณฑ์รับไปดำเนินการเพื่อให้เกิดผลโดยเร็วต่อไป

๒. นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชญาวิทยา มีความเห็นว่า ในกรอบการวิจัยที่ ๑ - ๓ สามารถดำเนินการวิจัยต่อเนื่องในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) สำหรับกรอบการวิจัยที่ ๕ การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษ และการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม สามารถที่จะพัฒนาขึ้นมาได้ทันที โดยอาจนำไปทดลองปฏิบัติในลักษณะแซนด์บ็อกซ์ (Sandbox) และถ้าสามารถแปลงงานวิจัยออกมาเป็นแผนงานเพื่อดำเนินการคู่ขนานก็จะสามารถกำกับทิศทางและเร่งรัดระยะเวลาดำเนินการได้

มติที่ประชุม เห็นชอบแผนการขับเคลื่อนข้อเสนอแนะจากโครงการวิจัยด้านลดการกระทำผิดซ้ำสู่การปฏิบัติ โดยมอบหมายคณะอนุกรรมการ ภายใต้ กพยช. ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องเป็นผู้กำกับดูแล ดังนี้

(๑) กรอบการวิจัยที่ ๑ , ๒ และ ๓ กำกับดูแลโดยคณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริม การวิจัยในกระบวนการยุติธรรม โดยดำเนินการต่อเนื่องในโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (ปีที่ ๒)

(๒) กรอบ...

(๒) กรอบการวิจัยที่ ๔ กำกับดูแลโดยคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ และกรอบการวิจัยที่ ๕ กำกับดูแลโดยคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม โดยผลักดันให้มีการนำงานวิจัยไปทดลองปฏิบัติในลักษณะแซนด์บ็อกซ์ (Sandbox) และผลักดันให้เกิดขึ้นทันทีตามข้อสั่งเกตของคณะกรรมการ เช่น การผลักดันให้เกิดกองทุนสำหรับผู้พันโทฯ เป็นต้น และเสนอความคืบหน้าการดำเนินงานให้ กพยช. ทราบต่อไป

๔.๒ การพัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วยวิธีการสอนแบบออนไลน์ (Online)

อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้รายงานต่อที่ประชุมว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒ ได้มีมติรับรองหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามที่คณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนา และขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเสนอ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ๕ หมวดวิชา กำหนดระยะเวลาอบรม ๓๖ ชั่วโมง และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการฯ กำกับ ติดตามและประเมินผล การนำหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปใช้และนำกลับมารายงานให้ กพยช. ทราบต่อไป ต่อมาปี ๒๕๖๓ ในคราวการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ กพยช. ได้มีมติเห็นชอบรูปแบบการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ เพิ่มเติมจำนวน ๒ รูปแบบ คือ (๑) การฝึกอบรมแบบเพิ่มเนื้อหาวิชาและชั่วโมงฝึกอบรม (Extra Training Program) และ (๒) การฝึกอบรมแบบหมวดวิชาเดียวไปจนครบตามลำดับหมวดวิชา จากหมวดวิชาที่ ๑ จนถึงหมวดวิชาที่ ๕ (Block Course) ทั้งแบบต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง และเห็นชอบให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาอนุญาตให้หน่วยงานที่ต้องการขอใช้หลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ใน ๒ รูปแบบที่เพิ่มเติม สามารถนำหลักสูตรดังกล่าวไปดำเนินการจัดฝึกอบรมได้

คณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ได้อนุญาตให้หน่วยงานนำหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯ ที่ กพยช. รับรอง ไปดำเนินการจัดฝึกอบรม แล้วจำนวน ๒๐ หน่วยงาน และมีแนวทางการกำกับหลักสูตร แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ เนื้อหาวิชา วิทยากร และผู้เข้าอบรม โดยกำหนดให้หน่วยงานที่จะขออนุญาตใช้หลักสูตรดำเนินการจัดทำรายละเอียดโครงการ เนื้อหาวิชา ซึ่งจะต้องเป็นไปตามหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯ ที่ กพยช. รับรอง จัดทำรายชื่อวิทยากรโดยให้ใช้วิทยากรจากบัญชีหลัก กรณีมีความจำเป็นที่จะต้องใช้วิทยากรนอกเหนือจากที่กำหนด วิทยากรผู้นั้นต้องมีคุณวุฒิ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา และในส่วนของผู้เข้ารับการอบรมต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สำหรับการติดตามและประเมินผล เนื่องจากในปัจจุบันมีหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตนำหลักสูตรไปจัดฝึกอบรมจำนวนมาก เพื่อให้การติดตามและประเมินผลเกิดความคล่องตัว จึงให้มีการรายงานผลผ่านระบบสารสนเทศกลางสำหรับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (E-mediation) ข้อมูลที่ต้องรายงาน ประกอบด้วย คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม รายชื่อวิทยากร กรณีนอกเหนือบัญชีต้องแนบประวัติวิทยากรรูปแบบการเรียนการสอน กำหนดการและรายวิชาที่ดำเนินการฝึกอบรม ผลการทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรม ผลการประเมินวิทยากร ผลการประเมินเนื้อหาวิชา และรายชื่อผู้ผ่านการอบรมและอาจจะมีการสุ่มติดตามและประเมินผลระหว่างจัดอบรมเป็นครั้งคราวเพื่อให้ฝ่ายเลขานุการกำกับติดตามให้เป็นไปตามที่ กพยช. รับรอง

หน่วยงานที่ได้รับอนุญาตนำหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปดำเนินการจัดฝึกอบรมแล้ว จำนวน ๕ หน่วยงาน ได้แก่ (๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๓) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (๔) สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ (๕) กระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งสิ้นจำนวน ๕๑ รุ่น มีผู้ผ่านการ

อบรมจำนวน ๒,๖๗๒ คน ซึ่งจากการกำกับหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯ เพื่อควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานที่ กพยช. รับรอง พบว่า หน่วยงานที่นำหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯ ไปจัดอบรมได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนี้ (๑) กำหนดเนื้อหาวิชาครบ ๕ หมวดวิชา และมีระยะเวลาอบรมไม่น้อยกว่า ๓๖ ชั่วโมง (๒) วิทยากร เป็นผู้มีความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา (๓) ผู้เข้าอบรมมีคุณสมบัติตามที่กำหนด และผู้ผ่านการอบรมเป็นผู้มีระยะเวลาเข้าร่วมการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของระยะเวลาอบรม ผ่านการทดสอบวัดความรู้หลังเสร็จสิ้นการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ และผ่านการฝึกปฏิบัติผู้เข้ารับการอบรมมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ กพยช. รับรอง สำหรับการดำเนินงานในส่วนของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพนั้นได้จัดอบรมหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒๖ รุ่น มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน ๑,๓๕๗ คน ขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยหน่วยงานของรัฐ จำนวน ๑,๖๕๐ คน ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทลดปริมาณคดี ๑,๗๘๙ เรื่อง ลดค่าใช้จ่ายประชาชน จำนวน ๒๐๑.๘๓ ล้านบาท ลดต้นทุนภาครัฐ จำนวน ๑๔.๕๖ ล้านบาท นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาระบบสารสนเทศกลางสำหรับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทผ่านเว็บไซต์ <https://emediation.rlpd.go.th> ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

สืบเนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันยังคงมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เกิดรูปแบบการใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New normal) และมีมาตรการลดการรวมกลุ่มของคนจำนวนมาก เว้นระยะห่างทางสังคม ซึ่งกระทบต่อการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจึงได้จัดประชุมหารือร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้นำหลักสูตรไปจัดอบรม และหน่วยงานที่อยู่ระหว่างเสนอขออนุญาตนำหลักสูตรไปจัดอบรม เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯ โดยที่ประชุมมีความเห็นว่าควรนำวิธีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) มาใช้กับการจัดอบรมหลักสูตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯ จากนั้นได้นำประเด็นดังกล่าวเสนอสู่การพิจารณาของคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วยวิธีการสอนแบบออนไลน์ แต่ยังคงเนื้อหาวิชา ๕ หมวดวิชา และระยะเวลาฝึกอบรม ๓๖ ชั่วโมง ตามที่ กพยช. รับรอง โดยเสนอให้ กพยช. พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำไปจัดอบรม ดังนี้ (๑) การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เต็มรูปแบบโดยมีการกำหนดนัดวัน เวลาทำการเรียนการสอนผ่านระบบประชุมทางไกล (Online Conference) (๒) การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานทั้งการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และในห้องเรียน (On-site) โดยมีการกำหนดนัดวัน เวลา ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ ณ สถานที่จัดฝึกอบรมบางช่วงของหลักสูตร และมีบางหัวข้อวิชาทำการเรียนการสอนผ่านระบบประชุมทางไกล (Online Conference) สำหรับการกำกับคุณภาพการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วยวิธีการสอนแบบออนไลน์ เห็นควรกำหนดแนวทางให้หน่วยงานที่ได้รับอนุญาตนำหลักสูตรไปจัดอบรมดำเนินการ ดังนี้

๑. ก่อนการอบรม

๑.๑ หน่วยงานที่จัดอบรม เตรียมความพร้อมผู้เข้าอบรมทำความเข้าใจเกี่ยวกับอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีการใช้งานโปรแกรม หรือแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ การลงทะเบียนเข้าเรียน การแสดงตน การทดสอบวัดความรู้ รวมถึงการประเมินผลผ่านช่องทางออนไลน์

๑.๒ วิทยากร ศึกษาการใช้งานอุปกรณ์หรือเครื่องมือการใช้งานโปรแกรม หรือแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ ออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหัวข้อวัตถุประสงค์ เนื้อหา สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินความรู้ของผู้เข้าอบรม

๑.๓ ผู้เข้าอบรม ศึกษาการใช้งานอุปกรณ์หรือเครื่องมือการใช้งานโปรแกรม หรือแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ เตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ ศึกษาเอกสาร ใบความรู้ หรือใบงานประกอบการอบรมล่วงหน้า

๒. ระหว่างการอบรม

๒.๑ หน่วยงานที่จัดอบรม จัดระบบการสื่อสาร วิธีการเรียนการสอน วัน เวลาอบรมระหว่างวิทยากร และผู้เข้าอบรม เตรียมเจ้าหน้าที่กำกับและวิทยากรกลุ่มย่อยสนับสนุน ช่วยเหลือ กำกับและติดตามผู้เข้าอบรม

๒.๒ วิทยากร จัดกระบวนการสอนให้เหมาะสม บอกวัตถุประสงค์ของการเรียน ทบทวนความรู้เดิม นำเสนอความรู้ใหม่ตามกรอบเนื้อหาวิชา ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ นำไปสู่การใช้ความรู้ที่เหมาะสม

๒.๓ ผู้เข้าอบรม แสดงตนเข้าอบรมตามตารางนัดหมายแต่ละวิชา มีส่วนร่วม สื่อสารกับวิทยากรสอบถามหรือถามข้อสงสัยระหว่างอบรม ตอบแบบทดสอบท้ายคาบเรียน

๓. หลังการอบรม

๓.๑ หน่วยงานที่จัดอบรม ติดตาม และประเมินผลการสอนของวิทยากร และทดสอบวัดความรู้ผู้เข้ารับการอบรม

๓.๒ วิทยากร จัดทำสรุปผลการเรียนการสอน และประเมินผู้เรียน

๓.๓ ผู้เข้าอบรม สรุปลองค์ความรู้จากบทเรียนและการนำไปใช้ประโยชน์ ในแต่ละรายวิชาตามที่กำหนด เข้ารับการทดสอบวัดความรู้และประเมินผลหลังการฝึกอบรม

การฝึกอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ กพยช. รับรอง ด้วยวิธีการการเรียนการสอนแบบออนไลน์เต็มรูปแบบ และการเรียนการสอนแบบผสมผสานทั้งการเรียนออนไลน์และในห้องเรียน (On-site) จะช่วยให้การจัดอบรมสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานที่ได้รับอนุญาตใช้หลักสูตรสามารถบริหารจัดการเรียนการสอนได้คล่องตัวมากยิ่งขึ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายช่องทาง ลดปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีมาตรการลดและจำกัดการเคลื่อนย้ายและการเดินทาง การงดกิจกรรมที่มีการรวมตัวของคนจำนวนมาก โดยยังคงเนื้อหาวิชา ระยะเวลาการฝึกอบรม และคุณสมบัติของผู้เข้าอบรมและผู้ผ่านการอบรม เช่นเดียวกับการจัดฝึกอบรมรูปแบบปกติตามที่ กพยช. รับรอง จึงขอให้ กพยช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๑. เห็นชอบให้มีการจัดการเรียนการสอนใน ๒ รูปแบบ คือ (๑) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เต็มรูปแบบโดยมีการกำหนดนัดวัน เวลา ทำการเรียนการสอน ผ่านระบบประชุมทางไกล (Online Conference) (๒) การเรียนการสอนแบบผสมผสานทั้งการเรียนออนไลน์และในห้องเรียน โดยมีการกำหนดนัดวัน เวลา ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ ณ สถานที่จัดฝึกอบรมบางช่วงของหลักสูตร และมีบางหัวข้อวิชาทำการเรียนการสอนผ่านระบบประชุมทางไกล (Online Conference)

๒. เห็นชอบให้คณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พิจารณาอนุญาตให้หน่วยงานที่ต้องการขอใช้หลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ จัดการเรียนการสอนในรูปแบบตามข้อ ๑. สามารถไปดำเนินการจัดฝึกอบรมได้

ประเด็นอภิปราย...

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า จากประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงซึ่งมีลักษณะการอบรมในรูปแบบออนไลน์เช่นเดียวกัน ประกอบด้วย การแบ่งห้องหลักและห้องย่อย (Breakout Room) ซึ่งจะต้องมีเจ้าหน้าที่มากเพียงพอที่จะดูแลทั้งห้องหลัก และห้องย่อย เนื่องจากเป็นประเด็นสำคัญของการเรียนออนไลน์ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมกลุ่ม และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง จำเป็นจะต้องใช้ระบบการแบ่งกลุ่ม (Breakout Room) ให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงให้สามารถมีการติดตามประเมินผลผู้เรียนได้ เพราะฉะนั้น จึงเห็นควรให้ความเห็นชอบและให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกำกับติดตามประเมินผล โดยในการประชุม กพยช. ครั้งต่อไป เห็นควรให้มีการนำเสนอว่าการดำเนินงานมีปัญหาอุปสรรคอะไร การประเมินผลการดำเนินการเรียนการสอนเป็นอย่างไร และอาจมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้การอบรมมีรูปแบบที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้มีความเห็นว่า คณะกรรมการควรสนับสนุนการเรียนการสอนของหลักสูตรดังกล่าวด้วยวิธีการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจได้หลากหลายเพิ่มมากขึ้น และทางกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพควรส่งเสริม สนับสนุน ให้นำหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้นำหลักสูตรไปใช้สามารถดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถรองรับผู้เข้าอบรมได้มากยิ่งขึ้น

๓. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ได้มีความเห็นว่า ควรสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน และเป็นการส่งเสริมให้มีการสร้างบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท นอกจากนี้ ได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติม ๓ ประเด็น ดังนี้

(๑) การพัฒนาหลักสูตร จำเป็นจะต้องมีการยกระดับโดยเฉพาะในประเด็นการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีอาญา และคดีปกครองที่มีลักษณะเฉพาะเป็นเรื่องของสังคม และเป็นผลประโยชน์ของรัฐ ซึ่งมีข้อเท็จจริงที่ละเอียดอ่อนมากกว่าในคดีแพ่งที่เป็นเรื่องเชิงจิตวิทยาทั่วไป และเป็นเรื่องผลประโยชน์เฉพาะบุคคล หลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดังกล่าวจึงต้องมีความเข้มข้นให้ผู้ผ่านการอบรมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่ว่าจะเป็นข้อพิพาททางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง ควรมีกฎหมายรองรับเพื่อให้การไกล่เกลี่ยสามารถยุติได้และไม่ขัดต่อกฎหมาย บรรลุผลได้อย่างแท้จริงและเป็นกระบวนการที่สังคมให้การยอมรับ

(๓) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นเรื่องที่จำเป็น และควรที่จะต้องเสนอให้หลักสูตรคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ บรรจุเป็นวิชาเรียนในวิชาหลักหรือวิชาเลือกเสรี เพื่อให้ผู้เรียนกฎหมายได้มีความรู้เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเบื้องต้น

๔. เจ้ากรมพระธรรมนูญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า กระทรวงกลาโหมอยู่ระหว่างการจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาของกระทรวงกลาโหม ซึ่งทางกรมพระธรรมนูญได้ยกย่องสนับสนุนที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาของกระทรวงกลาโหม จำนวน ๕ ฉบับ เรียบร้อยแล้ว จากนั้น กรมพระธรรมนูญจะขออนุญาตให้หลักสูตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ กพยช. รับรอง ตามขั้นตอนต่อไป

๕. **คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน** เห็นด้วยที่จะบรรจุเนื้อหาวิชาเรื่องการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์ และมีข้อสังเกตว่า จากประสบการณ์ในการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจะมีการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อทดลองไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยการจัดสถานการณ์สมมติ การอบรมในรูปแบบออนไลน์ก็ควรจะต้องให้มีการฝึกภาคปฏิบัติด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ควรมีการบันทึกวิธีดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ และได้เห็นรูปแบบการปฏิบัติงานจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม

๖. **ว่าที่พันตรี สมบัติ วงศ์กำแหง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานยุติธรรม** เห็นด้วยที่จะมีการพัฒนาการเรียนการสอนของหลักสูตรดังกล่าวด้วยวิธีการสอนแบบออนไลน์ เนื่องจากมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของสำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมในรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์เช่นเดียวกัน รวมถึงในปัจจุบันวิทยากรหลายท่านมีทักษะ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ การแบ่งห้องหลัก ห้องย่อย สำหรับการฝึกปฏิบัติอาจจะเป็นจุดอ่อนที่ต้องมีการพัฒนาแนวทาง เทคนิคต่างๆ ให้มีความเข้มข้นเทียบเท่ากับการฝึกปฏิบัติในห้องเรียน นอกจากนี้ มีประเด็นที่จะต้องให้ความสำคัญคือ การพัฒนาทักษะการไกล่เกลี่ยออนไลน์เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการไกล่เกลี่ยในรูปแบบออนไลน์ของศาลยุติธรรม รวมถึงการพัฒนาความเชี่ยวชาญของผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยให้สามารถปฏิบัติงานไกล่เกลี่ยคดีที่มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น และขยายการดำเนินงานไปถึงระดับท้องถิ่นให้สามารถเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ยได้อย่างทั่วถึง

๗. **นายกสภานายความ** เห็นด้วยที่จะมีการพัฒนาการเรียนการสอนของหลักสูตรดังกล่าวด้วยวิธีการสอนแบบออนไลน์ ในส่วนของสภานายความได้มีการเตรียมความพร้อมในการจัดอบรมในรูปแบบออนไลน์เรียบร้อยแล้ว สำหรับประเด็นการบรรจุเนื้อหาวิชาการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในหลักสูตรนิติศาสตร์เห็นว่า สามารถดำเนินการได้ทั้งการบรรจุเป็นวิชาหลัก หรือเป็นวิชาเลือกเสรีในหลักสูตรนิติศาสตร์ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีและมีการแจ้งให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ทราบเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการต่อไป

๘. **ประธานกรรมการ** ได้มีข้อสังเกตว่า ควรเน้นให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บรรยายและผู้เข้ารับการอบรม หากมีข้อสงสัยให้สามารถสอบถามได้ในระหว่างเรียน และจะต้องมีการประเมินผลการเรียน และประเมินผลความพึงพอใจ รวมถึงข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนในรุ่นต่อไป และเห็นควรให้การอบรมครอบคลุมพื้นที่ต่างจังหวัด สำหรับเนื้อหาในการอบรมควรเน้นให้มีการสอนเทคนิคพิเศษในการดูปฏิกริยา และเทคนิคเชิงจิตวิทยา เพื่อรองรับการไกล่เกลี่ยแบบออนไลน์ และเห็นด้วยที่จะให้บรรจุเนื้อหาวิชาการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นวิชาเรียนหรือวิชาเลือกของหลักสูตรนิติศาสตร์

นอกจากนี้ ได้สอบถามเพิ่มเติมว่า เมื่อผู้เข้ารับการอบรมผ่านการอบรมแล้ว จะได้รับประกาศนียบัตรหรือไม่ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใด ซึ่งอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรดังกล่าวจะได้รับใบประกาศนียบัตร และสามารถขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดให้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรที่ กพยช. รับรอง ทั้งนี้ เห็นควรให้มติของคณะกรรมการในการประชุมวันนี้ ทุกเรื่องให้มีผลทันทีไม่ต้องรอการรับรองรายงานการประชุม

มติที่ประชุม

๑. ตามที่ได้มีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๓ รูปแบบ คือ (๑) การฝึกอบรมต่อเนื่อง จำนวน ๓๖ ชั่วโมง (Training Program) (๒) การฝึกอบรมแบบเพิ่มเนื้อหาวิชาและชั่วโมงฝึกอบรม (Extra Training Program) และ (๓) การฝึกอบรมแบบหมวดวิชาเดียวไปจนครบ ตามลำดับหมวดวิชาจากหมวดวิชาที่ ๑ จนถึงหมวดวิชา

ที่ ๕ (Block Course) ทั้งแบบต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง ซึ่งจากเดิมใช้วิธีการเรียนการสอนในห้องเรียน (On-site) เท่านั้น

ทั้งนี้ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้เพิ่มเติมวิธีการเรียนการสอนจากวิธีการเรียนการสอนในห้องเรียน (On-site) อีก ๒ วิธี ดังนี้

(๑) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) เต็มรูปแบบ โดยมีการกำหนดนัดวัน เวลาทำการเรียนการสอนผ่านระบบประชุมทางไกล (Online Conference)

(๒) การเรียนการสอนแบบผสมผสานทั้งการออนไลน์ (Online) และในห้องเรียน (On-site) โดยมีการกำหนดนัดวัน เวลา ซึ่งผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรม อยู่ ณ สถานที่จัดฝึกอบรมบางช่วงของหลักสูตร และมีบางหัวข้อวิชาทำการเรียนการสอนผ่านระบบประชุมทางไกล (Online Conference)

๒. เห็นชอบให้คณะกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน การใกล้เคียงข้อพิพาท พิจารณาอนุญาตให้หน่วยงานที่ต้องการขอใช้หลักสูตรอบรมการใกล้เคียงข้อพิพาทฯ สามารถดำเนินการจัดฝึกอบรมด้วยวิธีการเรียนการสอน จำนวน ๒ วิธีที่เพิ่มเติม โดยให้มีผลทันทีไม่ต้องรอการรับรองรายงานการประชุม และให้มีผลย้อนหลังไปถึงหน่วยงานที่เคยได้รับอนุญาตให้นำหลักสูตรอบรมการใกล้เคียงข้อพิพาทฯ ไปใช้

๓. มอบหมายคณะกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน การใกล้เคียงข้อพิพาทฯ รับข้อสั่งการของคณะกรรมการไปพิจารณาดำเนินการ เช่น การจัดอบรมให้ครอบคลุมพื้นที่ต่างจังหวัด การมุ่งเน้นให้มีการสอนเทคนิคพิเศษในการดูปฏิกริยา และเทคนิคเชิงจิตวิทยา เพื่อรองรับการใกล้เคียงแบบออนไลน์ การบรรจุเนื้อหาวิชาเรื่องการใกล้เคียงข้อพิพาทเป็นวิชาเรียนหรือวิชาเลือกของหลักสูตรนิติศาสตร์ เป็นต้น และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย ทั้งนี้ ให้มีการติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรอบรมการใกล้เคียงข้อพิพาทฯ ไปใช้ และรายงานให้ กพยช. ทราบต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

การอำนวยความสะดวกด้วยมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา

อัยการสูงสุด ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดตั้งคณะทำงาน โดยสถาบันนิติวัชร์เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งมีความเห็นว่า มาตรการชะลอการฟ้องสมควรถูกต้องนำมาพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาคriminal ในบางครั้งยังไม่สอดคล้องกับปัญหาหนักโหดร้ายแรง จะเห็นได้จากสถิติในแต่ละปีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ต้องขังที่กรมราชทัณฑ์รับผิดชอบมีจำนวนสูงถึงกว่าสามแสนคน ในขณะที่ผู้ที่อยู่ในกระบวนการคุมประพฤติมีจำนวนมากกว่าสามแสนคนเช่นกัน ซึ่งยังไม่นับรวมเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวนกว่าสามหมื่นคน นอกจากนี้ สถิติปริมาณคดีของศาลที่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีคดีมากถึง ๑.๘ ล้านคดี เป็นคดีอาญาจำนวนหกแสนกว่าคดี ซึ่งมีจำนวนคดีที่ศาลพิพากษาให้มีการรอกการลงโทษ จำนวน ๔๑.๗๘% จากสถิติแสดงให้เห็นว่า การนำคดีขึ้นสู่ศาลนั้นในท้ายที่สุดศาลจะมีการใช้ดุลพินิจรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น มีผลกระทบในการดำเนินคดีที่มีระยะเวลายาวนานกว่าคดีจะสิ้นสุด ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้บุคลากรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้เคยมีการศึกษาวิจัยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เกี่ยวกับต้นทุนเฉลี่ยในการดำเนินคดีเป็นจำนวนเงินกว่าเจ็ดหมื่นบาท ถือว่าเป็นภาระค่าใช้จ่ายที่สูงพอสมควร

นอกจากนี้ปัจจุบันได้มีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำกระทำผิดซ้ำ แต่อัตรากการกระทำผิดซ้ำยังมีจำนวนค่อนข้างสูงใน ๓ ปี มีผู้กระทำผิดซ้ำสูงถึง ๓๔.๕๖% สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความจำเป็นที่จะต้องมีการเข้ามาช่วยจัดการให้เกิดกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ โดยการแก้ปัญหาดังกล่าว จะต้องแก้ไขในเชิงระบบ ไม่ใช่การแยกส่วน แต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำ ซึ่งกระบวนการชะลอการฟ้องเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถสนับสนุนได้ และเป็นมาตรการที่สอดคล้องกับมาตรการสากล กฎหมายของต่างประเทศที่นำไปใช้และได้ผลดี และการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการ

ป้องกัน...

ป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญาในสมัยที่ ๑๔ ที่จัดขึ้นที่กรุงเกียวโต ระหว่างวันที่ ๗-๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ มีมติเกียวโตที่สนับสนุนการใช้มาตรการทางเลือกแทนการจำคุก สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพราะฉะนั้น สำนักงานอัยการสูงสุดเล็งเห็นว่า ขณะนี้เป็นเวลาที่เหมาะสมที่จะนำประเด็นในเรื่องนี้มาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยให้มีผู้แทนจากหน่วยงานที่หลากหลายร่วมกันทำงานเพื่อประโยชน์สูงสุดในกระบวนการยุติธรรม จึงได้มีหนังสือกราบเรียนรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ในการบรรจุวาระเสนอต่อที่ประชุม กพยช. และจากหลักการเหตุผลที่ระบุไว้ทั้งหมด เห็นควรให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชั้นชุดหนึ่ง เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา กรณีมาตรการชะลอการฟ้อง และขอให้ กพยช. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดดังกล่าว

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ประธานกรรมการ เห็นควรให้ใช้ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. ... ที่เคยเสนอคณะกรรมการในปี ๒๕๕๙ เป็นร่างกฎหมายตั้งต้น ซึ่งในขณะนั้นหน่วยงานต่างๆ ยังมีประเด็นที่มีความเห็นไม่สอดคล้องกันอยู่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยประเด็นทั้งหมดจะได้นำกลับมาศึกษาใหม่ภายใต้คณะอนุกรรมการที่จะจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางที่สำคัญประการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาโทษล้นเรือนจำได้

๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นด้วยที่จะให้หยิบยกเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาใหม่ ทั้งนี้ ในการจัดทำร่างกฎหมายของคณะอนุกรรมการที่จะจัดตั้งขึ้น ควรจะมีการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากระยะเวลาได้ล่วงเลยมาพอสมควร ซึ่งอาจจะมีการแยกออกไปเป็นกฎหมายอื่นๆ อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ ควรดำเนินการตามหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐

๓. นายกสภานายความ มีความเห็นว่าสถานการณ์ปัจจุบันมีความเหมาะสมที่จะพิจารณาเกี่ยวกับมาตรการชะลอการฟ้อง ซึ่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดการสัมมนาในประเด็นนี้ โดยสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสัมมนามาใช้ประกอบการจัดทำร่างกฎหมายมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา กรณีมาตรการชะลอการฟ้องได้

๔. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม เห็นด้วยที่จะให้นำประเด็นในเรื่องนี้มาพิจารณาอีกครั้ง นอกจากเหตุผลเรื่องปริมาณคดี จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำแล้ว ประเด็นดังกล่าวได้ถูกบรรจุไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมอีกด้วย สำหรับข้อเสนอที่จะให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการนั้น เห็นควรให้เพิ่มเติมผู้แทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมเป็นองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการ

๕. เจ้ากรมพระธรรมนูญ เห็นด้วยกับการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อจัดทำร่างกฎหมายมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา กรณีมาตรการชะลอการฟ้อง เนื่องจากกรมพระธรรมนูญเป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติตามแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมเช่นกัน จึงควรที่จะเข้าร่วมเป็นองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการชุดดังกล่าวด้วย

๖. นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชญาวิทยา ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. ... ของกระทรวงยุติธรรมได้นำแนวความคิดเรื่องการชะลอการฟ้องของสำนักงานอัยการสูงสุด มาผนวกกับแนวคิดตามร่างกฎหมายใกล้เคียงข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งการพิจารณาครั้งนี้จะได้หยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาด้วยว่าจะยังคงไว้ซึ่งแนวคิดในการใกล้เคียงข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวนหรือไม่

๗. ผู้แทน...

๗. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นด้วยกับการใช้มาตรการชะลอการฟ้อง เนื่องจากกำหนดหลักเกณฑ์ว่าต้องอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ซึ่งสูงกว่าพระราชบัญญัติการไต่สวนคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดอัตราโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน ๓ ปี ทั้งนี้ เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดได้มีคำสั่งให้ชะลอการฟ้องแล้ว จะมีมาตรการในการตรวจสอบคำสั่งของอัยการอีกชั้นหนึ่งโดยศาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งเห็นว่ามีครบคลุมและเป็นประโยชน์

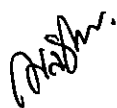
ทั้งนี้ ประธานกรรมการ เห็นควรให้การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณา ร่างกฎหมายมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา กรณีมาตรการชะลอการฟ้อง มีการเพิ่มเติมองค์ประกอบตาม ข้อสังเกตของคณะกรรมการข้างต้น ประกอบด้วย ผู้แทนกรมพระธรรมนูญและผู้แทนคณะกรรมการปฏิรูป ประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม และให้นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชญาวิทยา เป็นคณะอนุกรรมการ โดยมอบหมายให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่ประธานอนุกรรมการ ทั้งนี้ กำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินงานภายใน ๒ เดือน เพื่อนำเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวตามขั้นตอนต่อไป

มติที่ประชุม ๑. เห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาร่างกฎหมาย มาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา กรณีมาตรการชะลอการฟ้อง

๒. เพิ่มเติมองค์ประกอบคณะอนุกรรมการ จำนวน ๒ ท่าน ได้แก่ (๑) ผู้แทน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (๒) ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ และให้นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ เป็นหนึ่งในผู้ทรงคุณวุฒิของคณะอนุกรรมการ รวมทั้ง มอบหมายฝ่ายเลขานุการหารือร่วมกับ สำนักงานอัยการสูงสุด โดยสถาบันนิติวัชร์ และกระทรวงยุติธรรมในการพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติม องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการชุดดังกล่าวให้มีความเหมาะสม

๓. มอบหมายฝ่ายเลขานุการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันกำหนด แนวทางการดำเนินงาน โดยกำหนดกรอบระยะเวลาให้แล้วเสร็จภายใน ๒ เดือน

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๐๐ น.

(นางสาวกมลชนก ดุริยประกิจ)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
ผู้จดยางานการประชุม

(นางสาวคัทลียา แก้วอ่อน)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
ผู้จดยางานการประชุม

พันตำรวจโท

(พงษ์ธร ธีญญศิริ)

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม